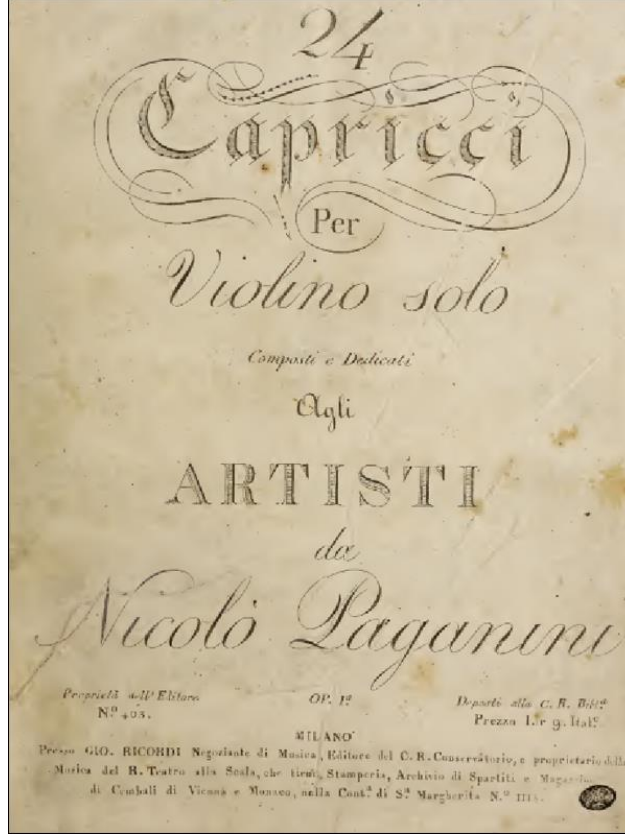

Solo Keman için 24 Kapris, Op.1

1.Mi majör (Andante); 2.Si minör (Moderato); 3.Mi minör (Sostenuto-Presto-Sostenuto); 4.Do minör (Maestoso); 5.La minör (Agitato); 6.Sol m.nör (Lento); 7.La minör (Posato); 8.Mi bemol majör (Maestoso); 9.Mi majör (Allegretto); 10.Sol minör (Vivace); 11.Do majör (Andante-Presto-I.Tempo); 12.La bemol majör (Allegro); 13.Si bemol majör (Allegro-Minore-Allegro); 14.Mi bemol majör (Sostenuto-Andante-Minore-Andante); 15.Mi minör (Posato); 16.Sol minör (Presto); 17.Mi bemol majör (Sostenuto-Andante-Minore-Andante); 18.Do majör (Corrente-Allegro-Corrente); 19.Mi bemol majör (Lento-Minore-Lento); 20.Re majör (Allegretto-Minore-Allegretto); 21.La majör (Amoroso-Presto); 22.Fa majör (Marcato-Minore-Marcato); 23.Mi bemol majör (Posato-Minore-Posato); 24.La minör (Tema: Quasi Presto-12 Variazioni-Finale)

Nicolo Paganini, Caruso ve Toscanin ile birlikte İtalyanlara özgü müzik anlayışını temsil eden birkaç kişiden biridir. Paganini'nin kemadaki ustalığı o denli kesindi ki, kendi zamanında bile virtüözlük abidesi, hatta Liszt gibi diğer enstrümanların savunucuları için bile örnek olarak görülüyordu. Ancak, geriye çok az sayıda öğrenci bıraktı. Paganini ve Alessandro Rolla'nın ölümünden sonra enstrümantal İtalyan müziği, yüzyıllık bir çöküş sürecine girdi. Besteci olarak çabucak unutuldu ve serlerinin çoğu ancak yirminci yüzyıl sonlarına doğru yeniden keşfedildi. Bu kuralın tek bir istisnası oldu: 1820'de yayımlanan ve keman çalmasına yeni standartlar getiren 24 adet kapris.

İtalyan oda müziğinde önemli bir yeri olan büyük keman virtüözü ve besteci Nicolo Paganini'nin en önemli eseri Op.1. Solo Keman için 24 Kapris'tir. 1800-1810 yılları arasında yazılmış, ilk kez 1820'de Milano'da "Sanatçılara adanmıştır" başlığıyla yayımlanmıştır.

Paganini'nin kaprislerini ardı ardına çalabilmek büyük virtüözü ve kondisyon gerektirir. Gerçek bir dahi olan

Paganini'nin eserlerindeki melodik ve teknik zenginliğe başka eserlerde rastlamak mümkün değildir. Paganini, virtüözüte sınırlarını zorlayarak, çalınması çok güç olan eserler yazmıştır.

Kemancıların mihenk taşı olan kaprisler, Schumann, Brahms, Liszt gibi bestecileri de etkilemiş, onlara esin kaynağı olmuş, temaları üzerine varyasyonlar yazılmıştır. Paganini de bu kaprisleri Locatelli'nin 1733'te yazdığı L'Arte del Violino (Keman Sanatı) adlı eserinden etkilenerek bestelemiştir.

Teknik zorluklarla dolu, espirili, kısa virtüöz şaheserler olan bu kaprislerin basılmasından sonra çalınabilir olduğuna kimse inanmamış, ancak Paganini yorumuyla bunu müzik dünyasına kanıtlamıştır. Her birinin ayrı bir teknik görevi olan kaprisler büyük Bach'ın solo keman için partita ve sonatlarının bulunduğu keman doruğunda yer almıştır.

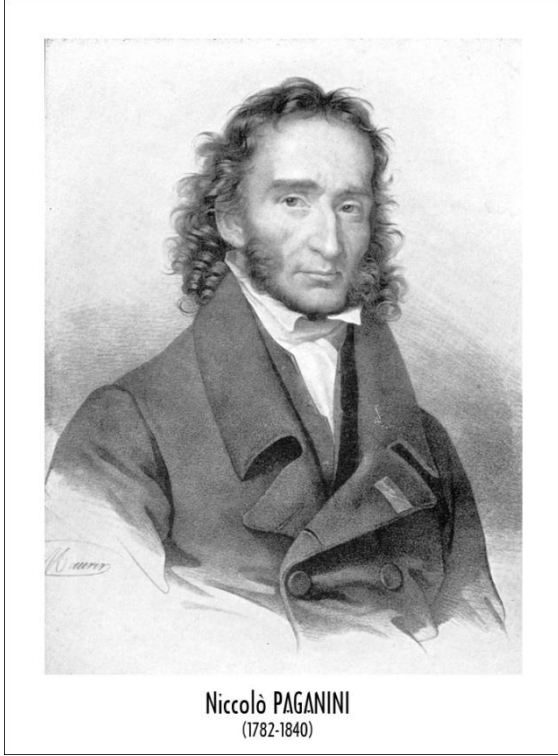
Paganini, Kaprisleri üç kısma ayırır: 1. Bölümde 1-6 arası, 2. Bölümde 7-12 arası, 3. Bölümde 13-24 arası numaralılar yer alır. Belki de 12 kaprislik son bölüme

uymak için de 24. Kaprisi 12 sayısını gösteren varyasyonlarla işlemiştir.

Kaprisler 1-7 dakika arasında değişen sürelerdedir. 12. Kapristen sonra çoğunlukla, majör tonda olanlar için, minör tonda bir orta bölme (Minore) yazılmıştır.

Paganini, Locatelli'ye olan saygısını da, sıçtayan yayla (sautillé) çalınan en güçlerinden biri olan 1. Kapris'te, onun L'Arte del Violino başlıklı eserinden No.7 Kapris'ini anımsayarak gösterir.

Paganini bu kaprislerde ustası olduğu bir diğer çalgı olan gitarın tekniğinden de yararlanmış, No. 2 ve No. 12 Kaprislerdeki etkileri sanki gitarda düşünmüştür.

Ağırca (Andante) tempoda ve 4/4'lük ölçüdeki oktavlı trilleriyle olağandışı parmak açılış gerektiren No.3 Kapris, düşünceli başlar, ama hızlanarak bu havayı rahatlatır.

No. 4 Kapris 2/4'lük ölçüde, Maestoso başlığına karşın derin anlamlı ve hülyalıdır. Sonra da canlı pasajlarla hareketlenir. Süresi en uzun olan kapristir.

Heyecanlı (Agitato) tempolu bir spiccato (pikeli, virtüöz staccatolu) sıçramalarla çalınan No.5 Kapris zorlu kadanslarla girer, fırtına gibi sürekli devinime (perpetuum mobile) dönüşür. Ünlü bir bis parçasıdır.

3/4'lük ölçüde ve sol minör tondaki 6. Kapris'te, yorumcuya sadistçe işkence olarak tanımlanan tarzda, ezgi aynı anda melankolik ve acıklı tremololarla duyurulur. Liszt de bu kaprisi kullanmıştır.

Jasha Heifetz'in sevdiği bis'lerden olan, fırlatıp atıvermişçesine staccatolarla çalışan 7. Kapris 6/8'lik ölçüde, dengeli (Posato) tempodadır. Soru-cevap gibi başlar, bir barkarol havasında kemanın ulaşabileceği tüm alanlarda gezinir, sonra virtüöz kadanslara dönüşür.

8. kapris, 4/4'lük ölçüde, görkemli (Maestoso) tempoda, gösterişli girer. Bir etüd havasında gelişir, ama beşli aralıklarla işlenen polifonisiyle de seçkinleşir.

9. kapris 2/4'lük ölçüde,parlak mi majör tonda, sinyallerle başladığı için Av adı da verilmiştir. Liszt bu etkili kaprisi de piyanoya uygulamıştır.

10. kapris'te ilginç kaprisli ezgi hemen sunulur; tonalite değişiklikleri ve geliştirmede uçarcasına bir staccato ile biraz daha kolaycadır.

3/4'lük ölçüde ve do majör tonundaki 11. Kapris, 3/4'lük ölçüde, soylu ezgisiyle Bach'ı anımsatarak ağırca (Andante) başlar. Çok hızlı (Presto) kısımda ise çabuk tel değişimleri gerektiren zorluklarla, doğaçlama bir konçerto benzeri inişli çıkışlı pasajlarla gelişir.

Sol el parmakları için büyük açıklıklar gerektiren, keman için zor La bemol majör tonalitede, karmaşık yapıdaki 12. Kapris de bir etüd biçiminde, çabuk (Allegro) şekilde gelişir; peslere çok ender çıkılır.

Bundan sonraki kaprisler teknik olarak biraz daha kolaydır. Kromatik azalan üçlüleri nedeniyle "Şeytan Kahkahası" adı verilen ünlü 13. Kapris, 6/8'lik ölçüde, çabuk (Allegro) tempoda, tam Kreisler'e uygun bir Viyana kaprisi havasında başlar; minör bölmede hızlanır ve gerçek capriccio tarzına ulaşır.

14. Kapris, 2/4'lük ölçüde , orta (Moderato) hızda bir marştır. Militaire (askeri) başlığını, baştaki fanfarlara borçludur.

15. Kapris 6/8'lik ölçüde, dengeli (Posato) tempoda önce ağır başlar, sonra tiz arpejler ve pes akorların kontrastı ile zorluklar yaratarak sürer; virtüöz kadanları da sergiler.

Kemancıların genellikle kolay buldukları16. Kapris yine çok hızlı (Presto) bir etüd tarzındadır, ama Paganini'ye özgü akor başlıları içerir.

Balerinin Sahneye Girişi ya da Pazar Yeri olarak adlandırılan 17. Kapris 4/4'lük ölçüde, Mi bemol majör tonda, güçlü akorlarla girer, yine kadanslarla cevaplayan

akorlarla gelişir. Bu ünlü kaprısı Liszt piyanoya uygulamıştır.

Bir terz (üçlü) etüdü olan 18. Kapris 6/8'lik ölçüdedir. Eski İtalyan dansı Corrente başlığını taşır. Rustik bir sinyalle girer, sonra canlanır.

I. ve XII. pozisyonlar arasında geniş değişimlerle çalınan 19. Kapris Mi bemol majör tondadır. Ağır (Lento) tempoda dört notalı bir sinyali tekrarlayarak girer, sonra aynı şemayı sürdürür.

Pastoral havadaki 20. Kapris, 6/8'lik ölçüde, dizinin Re majör tonda olan kolay kapisidir. Çabukça (Allegretto) ama düşünceli başlar, sanki iki çalgı varmış gibi gelişir; minör bölmede hızlanır.

Kapris No. 21, 4/4'lük ölçüdedir. Aşk Dolu (Amoroso) başlığını taşır. Belki de Paganini'ye Lucca'daki gizemli hanımı anımsatır; ama devamı güçlü altılı aralıkları içeren çok hızlı (Presto) tempoda, uçarcasına sonlanır.

Kapris No. 22, 4/4'lük ölçüde, Fa majör tondadır. Vurgulamalı (marcato) başlar; yine minör bölmede hızlanır.

Kapris No. 23, yine ölçülü (Posato) sinyallerle girer, kısa kadansları kesik akorlar yanıtlar. O zaman için yenilik sayılan glissando'lu (kaydırmalı) oktavlarla tanınır.

2/4'lük ölçüdeki Kapris No.24 (Quasi presto) La minör tema üzerine 12 varyasyondan oluşur. Kemanda kullanılan bütün teknik özelliklerin oldukça hızlı (quasi presto) tempoda teker teker sergilendiği bu ünlü kaprısı Liszt, Brahms, Blacher, Lutoslawski, Rahmaninov bestelerinde değerlendirmişlerdir. Tüm önceki kapislerin bir özeti ya da özü olan bu kapisin düzenlemesini de, birçok ünlü kemancı yetiştiren Macar asıllı keman virtüözü Leopold Auer (1845-1930) yapmış, hatta William Primrose viyolaya da uygulamıştır.

No. 20, 21 ve 24 Kapris'lerin yeni düzenlemesini ise Polonyalı besteci Karol Szymanowski (1882-1937) piyano eşliğinde –tonalitelerini koruyarak bazı ufak değişikliklerle- tekrar keman için Op.40 olarak yayımlamıştır.

Paganini'yi bir konserinde izleyen Robert Schumann ise bu kapislere hayran kalmış, daha Paganini hayattayken, 1833-1835 yılları arasında 12 tane piyano düzenlemesi yapmıştır.

Süre 70'

- Aktüze İ. Müziği Okumak. Cilt 4. Pan Yayıncılık. Nisan 2003.
- Zafer AH. Nicolo Paganini'nin Keman Eserlerinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Edirne Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Müzik Anasanat Dalı, 2005 Haziran.
- Rye M. Ölmeden önce okumanız gereken 1001 klasik müzik. Caretta, 2007.

